

Конгрес
Українських
Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 27 червня 2006 року № 25 (137)

ЗНАКОВА ВІХА ІСТОРІЇ

До 65-річчя проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 р.

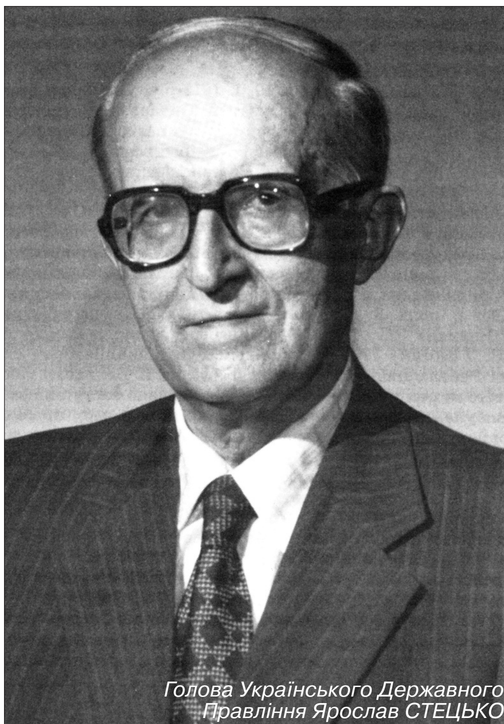
Політичним державотворчим чином історичного значення в боротьбі за державність в ХХ ст. був Акт 30 червня 1941 року про відновлення Української держави. ОУН не чекала на ласку нового окупанта, ми брали життя в свої руки і творили його, творили українську державну владу. І хоч німецький наїзник потоптав цей Акт волі українського народу до вільного життя у власній державі, однак він спричинився до виявлення волі народу до боротьби за свою державність.

Степан СЕМЕНЮК

Поринаючи думками до тих знаменних днів сподівань і надій, хочемо зупинитися на деяких аспектах того Акту і його наслідків для активізації розвитку державної думки серед народу. В перших днях липня 1941 року ми отримали організаційним зв'язком текст Акту, який був написаний на звичайній ручній друкарці. Був це відпис оригіналу Акту, згідно з яким ми проголошували на велелюдних вічах відродження Української держави. Коли сьогодні порівнюємо Акт 30 червня 1941 року, за яким ми проголошували відновлення Української держави, з тим, яким нам закидають очі наші недруги, то дійсно є між ними різниця. В оригіналі Акту, який нам розіслала Організація, не було точки "3" про співпрацю з гітлерівською Німеччиною. Ось текст Акту, який був складений тільки в трьох примірниках і який намагаються використати вороги української державності. Розгляньмо, отже, це питання. Треба думати, що впровадження пункту про співпрацю відновленої Української держави з нацистською тоді Німеччиною було зумовлено політичною ситуацією і суто з тактичних причин. Була це ціна, яку платили й інші народи Європи. Адже союзниками Німеччини були тоді Італія, Румунія, Болгарія, Словаччина..., а військову поміч Гітлеру надали поконані французи і нейтральна Іспанія, висилаючи "добровольчі" дивізії. А найбільшу допомогу Гітлерові надавала тоді до самого 22 червня власне Москва, про що промовчують апологети "мудрої" політики Сталіна. (Не забуваймо також, що творцями Мюнхенської угоди 1938 року були й інші європейські держави). 1941 року США ще не брали участі у війні проти Німеччини. Отже, з точки зору тодішньої політично-военної ситуації в світі, введення отого додаткового пункту про співпрацю з Німеччиною для зовнішнього вжитку було виправдане і суто декларативне. Тим більше, що було попереджене вимогою визнання Української держави. Було це відважне і рішуче поставлене питання перед Рейхом. Пам'ятаймо, що то був червень 1941 року, коли Москва дипломатичними шляхами шукала можливостей замиритись (нашим коштом), з Гітлером, про що також замовчують московські агітатори. А для нас той пункт був лише дипломатично-тактичним ходом для потреби хвилі, який для ОУН і народу властиво не існував. Треба вважати, що введення пункту про співпрацю з Рейхом було зроблено також на вимогу інших політичних сил з поза ОУН, до яких ОУН звернулася з пропозицією взяти участь у формуванні Державного Правління. А який був тоді інший вихід? Виповісти Німеччині відкриту війну? Це означало б національну трагедію, було б національним самогубством і переходом на сторону Москви.

А подивімося, як тоді робили інші поневолені нацистами народи Європи, от хоч би наші сусіди поляки.

Закінчення на 2-й стор.

Голова Українського Державного Правління Ярослав СТЕЦЬКО

ПРАЦЮВАТИ НА БЛАГО УКРАЇНИ

ГОЛОВНИЙ ПРОВІД КУН РОЗГЛЯНУВ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРТІЇ ЗА ОСТАННІ ПІВРОКУ

24 червня відбулось засідання Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів, під час якого були обговорені результати виборчої кампанії 2006 року, завдання Конгресу на сучасному етапі, кадрові та інші питання.

Голова Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат України Олексій Івченко, виступаючи з доповіддю "Про політичну ситуацію в Україні", наголосив, що "Сучасна ситуація в Україні є досить суперечливою, і новоствореній коаліції демократичних сил доведеться вирішувати дуже складні питання, починаючи від кадрової політики і завершуючи економічною та зовнішньою політикою. Конгрес Українських Націоналістів, будучи представленим у владі на всіх рівнях, готовий ефективно працювати на благо України та всього українського народу".

Щодо результатів виборів 2006 року, заступник Голови КУН, народний депутат України Євген Гірник зокрема зазначив: "Ми гідно пройшли цей політичний шлях і маємо виробити нову тактику, щоб побудувати незалежну, сильну і соборну Українську державу".

За словами заступника Голови КУН Володимира Борейчука, який проаналізував результати парламентських та місцевих виборів, "порівняно з попередніми виборами до Верховної та місцевих рад, сьогодні Конгрес Українських Націоналістів представлений у владі найширше". Представники КУН отримали 960 депутатських мандатів в сільських та селищних радах, 23 – в обласних, 273 – в районних, 133 – в міських радах. Ще 88 членів Конгресу отримали посади сільських голів і 12 – міських голів.

Під час засідання також було кооптовано до складу Головного Проводу нових членів. Члени Головного Проводу КУН прийняли проекти звернень: до Президента України щодо надання звання Героя України першому Голові Конгресу Славі Стецько та головнокомандувачу УПА Василю Куку; до Львівської міськради – щодо відкриття у Львові пам'ятника Ярославу Стецьку. Головний Провід прийняв рішення провести найближчим часом у Львові всеукраїнські збори народних депутатів, депутатів обласних, міських, районних рад, сільських та міських голів, обраних 2006 року від КУН.

На засіданні Головного Проводу обговорено також питання функціонування і розвитку газети "Нація і Держава", діяльності молодіжної референтури та перереєстрації членства партії.

Детальніше про засідання Головного проводу читайте в наступному числі газети.

Прес-служба Конгресу Українських Націоналістів

ОЛЕСЬ САНІН: "ЧИ МОЖЕШ ТИ ЗАСІЯТИ ПОЛЕ?"

Якось до мене звернулись знайомі журналісти з Парижа з проханням знайти відеокасету з фільмом "Мамай" – слава про нього дійшла й до берегів Сени. Але позаяк фільм існує лише на кіноплівці, вони приїхали до Києва і побачили його тут у кінотеатрі. Відомий журналіст Ален Гіймоль після цього написав статтю, висловивши своє захоплення "Мамаєм". За деякий час доля таки звела мене з головним творцем цього кіношедевру – режисером Олесем Саніним. Мушу визнати, що подібної насолоди від спілкування давно не отримував, і так само давно не зустрічав творчої людини з настільки позитивною енергетикою.

– Олесю, на твою думку, чи відбувся фільм "Мамай" не лише як акт творчого самовиявлення групи талановитих митців, а й як факт у суспільній свідомості українців?

– Думаю, що відбувся. Я сам, і, напевно, ніхто з тих, хто працював над "Мамаєм", не чекав особливої уваги до цієї картини. Зйомки проводились у дуже важких умовах, фільм декілька разів закривався, зупинялося виробництво – внаслідок різних причин, спровокованих ззовні. Але ми реально повинні були відстояти свою честь і гідність як художники, як люди, які займаються мистецтвом і кіно, і повинні були розказати ту історію власне так, як ми зрештою її розповіли. Фільм з самого початку планувався дещо іншим, потім я від цього відмовився, навіть з того матеріалу, який у мене був, я міг створити український вестерн. У мене навіть збереглася на касеті версія, коли ми зробили з дуже серйозним обличчям пародію на "Сера Джуліона" – на основі матеріалу, який був знятий за канонами того, що називалось українським поетичним кіно, яке мені дуже подобається.

– До речі, свого часу Валерієві Шевчуку не сподобався фільм "Голос трави", поставлений за його твором саме в традиціях українського поетичного кіно.

– А я в ньому "купаюсь", розумію, як воно робиться – це все наслідки мого естетичного виховання, мого життя. Я – людина, яка займається образотворчим мистецтвом, обізнана в сучасній і класичній музиці, і в українській культурі як такій. Роблячи цю картину, нам хотілося втримати колись підкинуту пір'їну того українського, якісного і дуже специфічного, що може бути в кіно, того, що має свою багату історію, яка не пов'язана з якимось конкретним стилем, жанром чи фільмом. Це те, скажімо, що було відкрито в світовому кіно Довженком; те, що було відчуто, а потім вже й зрозуміло з робіт Параджанова, – адже це були абсолютні генії. Нам здалося, що ми могли це відчути й відобразити в колективному творі. Це була перевірка нас сьогоднішніх – чи ми достойні всього того, що робили наші попередники, чи в силах ми взагалі створити власний український твір.

Закінчення на 8-й стор.

ДЕРЖАВА МУСИТЬ ВИЗНАТИ СВОЇХ ГЕРОЇВ!

У Верховній Раді України зареєстровано проект постанови, внесений народним депутатом, заступником Голови Конгресу Українських Націоналістів Є. Гірником "Про неприйнятність проекту Закону України про статус і соціальний захист громадян України, які потерпіли від дій ОУН-УПА в 1939–1941 роках в період Великої Вітчизняної війни та післявоєнні роки".

Зареєстрованим кілька місяців тому з ініціативи комуністів законопроектом передбачається встановити правові та організаційні засади державної політики щодо громадян України, які ніби-то "стали жертвами терористичних дій Організації Українських Націоналістів і Української Повстанської Армії (ОУН і УПА) в період Великої Вітчизняної війни та повоєнний період (1941–1956 роки)", установлює їх статус і гарантії соціального захисту, спрямований на відновлення історичної справедливості і формування в суспільстві шанобливого ставлення до них.

За словами Є. Гірника, вагомий внесок в становлення Української Незалежної Держави було зроблено сотнями тисяч кращих дітей українського народу, які боролися за свободу, за нашу землю із загарбниками та поневолювачами саме в рядах ОУН-УПА. Проте суспільство досі за всі роки незалежності так і не змогло визначити свого чіткого ставлення до таких фрагментів нашої історії. Більше того, стала можливою навіть поява подібних законопроектів, де подається наскрізь фальшива і брехлива оцінка дій героїв ОУН-УПА.

"Проблема Українських патріотів ОУН-УПА – це проблема перш за все політична з моральним підґрунтям, її розв'язання потребує державного підходу, в основі якого повинні бути об'єктивність, справедливість. В дійсності потерпілими від дій НКВД, керівництва Союзу РСР був український народ, організації українських націоналістів і Української Повстанської Армії (ОУН і УПА), які стали на захист свободи нації і незалежності України", – наголошує Євген Гірник.

"З точки зору сучасної історії, не може бути мови про продовження практики подвійної моралі щодо вояків ОУН-УПА. Це суперечить сучасним нормам міжнародного права, а також всім традиціям європейського правництва та Конституції України", – додав народний депутат.

ЗНАКОВА ВІХА ІСТОРІЇ

Зазнавши від союзу Сталін-Гітлер поразки в 1939 році, поляки відразу почали творити підпільні політично-військові сили (і то на нашій землі, в Галичині), але шукали також дипломатичними шляхами інших політичних можливостей вижити.

Вже 24 липня 1940 року група високопоставлених державних мужів Речі Посполитої звернулася з Меморандумом до МЗС Рейху через німецьку амбасаду в Ліссабоні (Португалія) з пропозицією про співпрацю. В Меморандумі вони писали між іншим: "по упадкові Франції ситуація в Європі змінилася, конечна є відбудова Європи на базі актуальної політичної ситуації. Для цієї цілі належить переконати поляків до німецької окупації і створити польський уряд, який буде співпрацювати з німецькими властями". Порівнявши Меморандум з Актом 30 червня, належить ствердити, що останній був в тодішній ситуації виразом політичної мудрості і прагматизму. Хоча польський Меморандум був, треба думати, спробою пошуку можливостей зберегти національну субстанцію в той грізний час.

На польський Меморандум німці не відповіли, наклали резолюцію: "спроби зближення залишити без відповіді". А на Акт 30 червня відповіли вимогою відкликання його і арештами. Це ще раз утвердило нас у нашій правоті, що Акт 30 червня був слушним. Тому власне вороги української державності так нападають на нього, спотворюючи його зміст і промовчуючи про оригінал Акту. Перефразуючи Жан-Бенуа-Шерера, московським і всім іншим наклепникам відповідаємо: ми змагались скинути з себе ярмо, і цього не хотіли і не хочуть нам простити окупанти, – ані німецькі нацисти, ані московські комуністи і великодержавники.

Для нас важливим є те, що скрізь, де було проголошено відновлення Української держави і створено українську державну владу, хоч вона проіснувала всього кілька місяців, відродилась незламна воля народу бути господарем на власній землі. Отже, Акт 30 червня 1941 року був знаменним ланцюгом боротьби за Українську державу, що правно здійснилось 24 серпня 1991 року проголошенням НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ.

Ось чому 65 річницю Акту 30 червня належить гідно підготувати і відзначити на державному і всенаціональному рівні. І сказати народові і світові ПРАВДУ! Це наш святий обов'язок.

Степан СЕМЕНЮК,
Польща

Закінчення. Початок на 1-й стор.

До 65-річчя проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 р.

ДЕРЖАВОТВОРЧІСТЬ ТЕРНОПІЛЛЯ

Тернопілля є одним із найважливіших регіонів, який дає змогу побачити динаміку процесу відзначення Акту та його наслідки для подальшого самостійницького руху краян-українців.

Незважаючи на те, що Акт відновлення Української Держави був скасований німецькою владою, провід ОУН видав наказ відзначити цю подію. У тих регіонах, де було ліквідовано більшовицький режим, проходили масові збори і віче (як стихійні, так і організовані похідними групами ОУН), на яких українці приймали резолюції про повну підтримку Акту та погодження брати участь у процесі державотворення. Так, Акт був проголошений на Тернопіллі, зокрема, у Тернополі, Чорткові, Ланівцях та інших населених пунктах.

Рівночасно на терені округи приступили до організації української адміністративної мережі з округами: Тернопіль, Чортків, Борщів, Заліщики, Бучач, Збараж, Скалат, Збо-рів, Копичинці, Теребовля, Бережани, Кременець. У багатьох селах створюється місцева міліція та почали гуртуватися добровольці до проголошеної Актом "Української Національної Армії".

Метою таких заходів, за спогадами Ярослава Клима, "було показати німцям нашу організованість, силу". Наприклад, Всенародні збори українців Збаражчини заявили про тверду віру в те, що "українська нація буде самостійною і ні від кого незалежним господарем на своїй українській землі, що дасть змогу українській нації розвинути всі Богом дані сили".

Водночас силами ОУН організовано плебісцит населення Тернопілля проти включення її до складу Генеральної Губернії. На народних зборах, що відбувалися по всіх населених пунктах регіону, ухвалювалися протести щодо "злуки з Польщею, що її доконано актом з 1 серпня 1941 року", а з огляду на те, що ОУН є "єдиною політичною силою, що може покермувати українським народом", висловлювалося прохання до уряду "німецької держави дозволити Провідникові Степану Бандері та Голові Уряду Ярославу Стецьку повернутися на рідні землі, щоб далі кермувати боротьбою українського народу". Так, у селах Зборівщини протягом 14–18 серпня 1941 року відбулося понад 70 народних зборів, на яких мешканці масово підписувалися під декларацією підтримки Українського Державного Правління під проводом Ярослава Стецька.

Наші краяни виступали за самостійність і соборність України, за цілісність Тернопільської області як окремої адміністративної одиниці, а також бралися за вирішення нагальних питань державотворчого життя краю (безпека, земельні справи, шкільництво, торгівля, промисловість тощо).

Проголошення Акту відновлення Української Держави закладало початки української державності у краї (влада, міліція, армія), а його відзначення мало велике історичне значення для подальшої революційно-повстанської боротьби з окупантами.

Федір ПОЛЯНСЬКИЙ

ЮВІЛЕЙ КОНОВАЛЬЦЯ

Цьогоріч широким фронтом на Львівщині відзначено 115-ліття від дня народження Євгена Коновальця – засновника ОУН, видатного військового і політичного діяча. Зокрема, 13 червня відбулася наукова конференція "Євген Коновалець на тлі епохи". З доповіддю "Євген Коновалець: роль та місце в історії розвитку національного визвольного руху" виступив відомий історик Ярослав Дашкевич (друкується в наступному числі "Нації і Держави"). З доповідями виступили й інші науковці зі Львова, Києва і Тернополя, серед яких – член ЛМО Конгресу Українських Націоналістів Стефанія Гвоздевич.

Наступного дня на батьківщині творця ОУН у с.Зашкові відбулися головні вшанування, покладання квітів та мітинг за участю керівництва району та області. На велелюдному мітингу біля музею-садиби Коновальця зібралися зашківчани і гості, молодь і старше покоління. Власне, участь молоді була масовою завдяки молодому поколінню конгресівців, які облаштували неподалік табір. Перед присутніми виступили заступник голови Львівської обласної ради Микола Горинь, голова Львівського обласного братства ОУН-УПА Олесь Гуменюк, голова товариства політв'язнів і репресованих Петро Франко, директор музею-садиби Ігор Селецький, який вручив керівництву ОДА звернення зашківчан.

Відзначення ювілею Коновальця продовжилося 16 червня урочистою академією у Львові в театрі опери та балету ім.С.Крушельницької та молодіжним фестивалем у Зашкові.

Довкола табору молоді ЛОО КУН 17 червня розташувалися учасники фестивалю з інших партій та організацій: НРУ, ХДС, ВО "Батьківщина", а також СУМ, "Українська молодь – Христові", "Пласт", "Обнова", "Молодіжний Націоналний Конгрес".

Таборування молоді та фестиваль відбулися під егідою Управління у справах сім'ї та молоді Львівської ОДА.

У програмі фестивалю проводилася низка заходів. Відбувся концерт молодих виконавців, святковий салют та запалення символічної ватри. Відбулися також дебати щодо перспектив розвитку українського націоналізму на сучасному етапі, організаторами яких були члени Конгресу Наталя Улинець та Ігор Селецький. У цьому інтелектуальному змагу лідерами були представники Конгресу.

Фестиваль завершився спільним виконанням гімну фестивалю "Чуєш, сурми грають... Ми – націоналісти, молоді орлята".

Ігор ДАНИЛИХА,
голова секретаріату ЛОО КУН

ПАМ'ЯТІ ЗАКАТОВАНИХ ЕНКАВЕДИСТАМИ

23 червня у Луцьку за участю членів Конгресу Українських Націоналістів та інших партій правого спрямування відбулось вшанування замордованих московськими енкаведистами в'язнів луцької тюрми. Рівно 65 років тому 23–24 червня у Луцьку органами НКВД було розстріляно кілька тисяч українців, половина з яких були членами Організації Українських Націоналістів.

По завершенню панахиди за загиблими, яка відбулася зранку 23 червня, відбувся мітинг та покладання квітів до пам'ятного знаку жертвам репресій за участю представників КУН, інших правих партій та представників міської та обласної влади.

Олег Максимович, голова ВОО КУН, під час свого виступу заявив: "Сьогодні потрібно належно вшанувати всі жертви комуністичних репресій в Україні. Це були люди, які боролися за наше майбутнє і незалежність, і які загинули від рук московських окупантів".

Прес-служба Конгресу Українських націоналістів

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 32-23-48
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Максимович Олег	(0332) 72-39-35, (03322) 401-98
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ВЛАДА І НАРОД

УКРАЇНСЬКА КОНСТИТУЦІЯ: ОСНОВНИЙ ЗАКОН ДЕРЖАВИ ЧИ ДОКУМЕНТ ДЛЯ ПОТРЕБ?

Василь ПОЛЬОВИЙ

Всі антиукраїнські режими силували українців до вшанування своїх гнобительських законів. Не є винятком і нинішній. Бучне святкування Дня Конституції повинне, очевидно, перетворити цей "основний закон" у своєрідну "священну корову", з нечистотами якої ми повинні змиритися. Однак і корову раз на рік водять до бика. Хоч, цілком ймовірно, нашу "корову" давно слід відвести до різника. І є для цього вагомі причини. Судіть самі.

Перше. Кому у 1996 році було потрібне прийняття нової Конституції України? Мабуть, не замученому українському народові, який клопотався тоді більше власним виживанням в умовах штучно створеної бандитами "економічної кризи", а точніше – "етапу первинного нагромадження капіталу" нинішніми олігархами. Тільки на відміну від олігархів голландських, англійських та французьких, які збили свій капіталець на піратстві у водах Карибського моря, експлуатації індійців та негрів, наші доморощені збагатилися за рахунок українців. Тому новітні "господарі життя" й прийняли документ, який закріпив результати першого етапу злочинної "прихватизації" та поділ влади між злочинними угрупованнями. Бо хто в Україні має владу – той має монопольний доступ до бездонного загальнодержавного корита. І це є головна причина появи згаданого документа. Ініціативи в цій справі українського народу не було і його інтереси до уваги не бралися.

Друге. Коли б це було не так, то Конституцію приймали б Установчі Збори, а не Верховна Рада. А вийшло так, що наші улюблені й непогрішимі президент (тоді – Л.Кучма), депутати й уряд реально сотворили основний закон країни "під себе". Тому в ньому й досі відсутній механізм відкликання виборцями недобросовісних депутатів, брехливого президента й багато-багато чого, що передбачає дійсне народоправство. Його у нас немає. Але є постійна боротьба між правлячими кланами за владу над нами, за прибутковіші місця, що й стало причиною чергової т.зв. "конституційної реформи".

Преамбула Конституції "підправила" Акт проголошення незалежності України, в якому сказано про тисячолітню традицію державотворення в Україні, змінивши її на "багатовікову". Це позбавляє українців спадщини Київської Русі і Козацької Держави на користь росіян, юдеїв і татар зі всіма наслідками історичного і правового характеру.

Третє. Хтось може заперечити, що сказане не відповідає дійсності. Он, мовляв, скільки нам Конституція гарантує прав людини! Так, гарантує, але тільки на папері, оскільки механізми реалізації цих прав відсутні. Зрештою, для кого їх створювати, коли Конституція України 1996 року заперечує існування українського народу як етносу, нації зі всіма належними правами.

Четверте. Зверніть увагу, що в преамбулі Конституції України юридичний зміст вихідного поняття Конституції "Український народ" розкрито за допомогою поняття "громадяни України всіх національностей". Тобто, конституційне поняття "народ" розкривається через категорію громадянства людини, що є неприпустимим.

Національність і громадянство – це не одне й те саме. Під громадянством розуміють заснований на визнанні й повазі основних прав і свобод людини стійкий правовий зв'язок особи і держави незалежно від етнічного походження цієї особи. Громадяни України всіх національностей складають населення України, але не український народ, не українську націю. Бо нація (лат. natio – плем'я, народ) – це кровноспоріднена спільнота людей, яка склалася історично в процесі формування спільної культури, мови, особливостей характеру, власної території, стійких економічних зв'язків, що складає її ознаки. Але коли, згідно з Конституцією, росіянин в Україні – це "українець російського походження", юдей – це "українець юдейського походження", татарин – це українець татарського походження", то хто ж тоді ми, українці, може – "українці українського походження"? І хто ж тоді в Україні державотворчий, корінний народ? На це дає відповідь Ст.11 Конституції, яка стверджує, що в Україні проживають "корінні народи" та національні меншини. Хто ж ці таємничі "корінні народи"? Скоро дізнаємося. Відповідні законопроекти вже готові. Недаремно ж Преамбула Конституції "підправила" Акт проголошення незалежності України, в якому сказано про тисячолітню традицію державотворення в Україні, змінивши її на "багатовікову". Це позбавляє українців спадщини Київської Русі і Козацької Держави на користь росіян, юдеїв і татар зі всіма наслідками історичного і правового характеру. До речі, Преамбула проголошує Конституцію України, а не, скажімо, Української Народної Республіки. Оцей прикметник "української" багато значить. Він вказує на характер держави: національний чи інтернаціональний, який і повинні розкривати наступні статті основного закону. Наприклад, Ст.1. румунської конституції називається "Румунська держава". Її перший пункт звучить так: "Румунія – національна, суверенна і незалежна, єдина і неподільна держава". І тільки в третьому пункті стоїть те, що в нас у першому і єдиному "...правова, демократична, ...і прочая.. і прочая...". В Румунії проживають люди багатьох національностей: угорці, українці, болгари, німці, цигани. Угорська меншина проживає компактною масою у Трансільванії, на кордоні з Угорщиною. Угорці там – не мігранти "комсомольських строєк", а корінні жителі. Але румуни проголосили "національну державу" і ніхто їм не посмів заперечити. Є в їхній конституції ще одна стаття (3), яка проголошує: "Територія румунської держави не може заселятися або колонізуватися чужоземним населенням". У світлі недавніх заяв європарламентарів про намір скерувати потік африканських та азіатських емігрантів із Західної Європи до Східної, ця стаття дуже актуальна, в першу чергу, для нас.

Цікавою для нас має бути й конституція Хорватії. У цій конституції підкреслено "тисячолітню національну самобутність і державність хорватського народу", перелічені всі етапи хорватської державності від VI віку. Врешті, проголошена "національна держава хорватського народу".

П'яте. Конституція України 1996 року ліквідувала здобуток національно-визвольної боротьби українців 1987–1991 років – національну Українську державу, проголошену Декларацією про державний суверенітет України. Тому про інші її вади можна більше і не говорити. Хіба що про останню – гіпертрофовану до потворності глорифікацію приватної власності. Що ж, все логічно. Незаконно привласнивши державну власність українського народу, бандити її "легалізували". Під фанфари "демократів" з "націонал-державницького" табору, які галасували про "неефективність планової державної економіки".

Проте фахівці знають, що продуктивність підприємств залежить не від форми власності, а від ефективності управління. І державне управління, безперечно, ефективніше з багатьох причин. Тому в США, Франції та всіх т.зв. "провідних країнах світу" є потужний державний сектор економіки. Однак про нього наші продажні "науковці" мовчать, як і юристи. Тому не зайве пригадати постанови ІІ Великого збору ОУН у квітні 1941 р., в яких сказано, що ОУН бореться: "За планову організацію цілого господарського й суспільного життя... загальне й повне право власності на продукти своєї праці; обмежене приватне, кооперативне й спілкове право власності на господарювання землею й верстатами для тих, хто на них працює; державна власність важкого промислу й транспорту; вільна торгівля нижчих ступенів, законне обмеження зисків, усунення всякої спекуляції та самоволі й недбалства в господарстві; інтенсивна розбудова всіх галузей народного господарства, щоб воно стало основою могутності Української Держави".

Отже, останнє. Забагато для Конституції України честі, щоб про неї стільки говорити. Є країни, які взагалі не мають конституції, але це не заважає їм процвітати. Бо там народи не терплять насильства над собою і не приймають чужих і злочинних правил гри. Ми ж терпимо. І в цьому наша біда. Колись одне з видань Української Військової Організації наголошувало: "Поневолений народ зазнає найбільших втрат не під час повстання, а під час миру, коли гнобитель безкарно витрушує його кишені, не боячись отримати кулю в лоб". Тому українським націоналістам слід пригадати, що український національно-визвольний рух був не тільки демократичним, а й революційним!

КАМО ГРЯДЕШІ, КОАЛІЦІЄ?

Мирослав ПЛАЙ

Багатоденний коаліційний марафон нарешті закінчився. Сформовано парламентську коаліцію у складі трьох політичних сил: БЮТ, "Нашої України" і СПУ. Наразі нова парламентська більшість формує склад уряду.

На жаль, ми не маємо у Верховній Раді нормальної цивілізованої опозиції, що шукає і пропонує інші шляхи розбудови Української суверенної соборної і демократичної держави, а маємо там переважно лише тих, хто діє на шкоду Україні. Маючи деякі шанси бути причетними до влади, до формування уряду, опозиція дискредитувала себе ганебними діями проти державності української мови і проти євроатлантичної інтеграції України, унеможлививши таким способом будь-які компроміси з більшістю в парламенті. Нахабство, шантаж і авантюризм, організація провокаційних заворушень в регіонах з метою залякати Київ виявилися контрпродуктивними. Добре, що коаліція вже є. Зрозуміло, що вона доволі хитка, бо там представлені дуже строкаті в ідеологічному відношенні сили, що віщує чимало внутрішніх конфліктів і з'ясувок, криз і протистоянь. Однак безладдя і безвладдя, що панували в країні з початку 2006 року, несли ще більші загрози.

Президент після тривалих консультацій, розмов і важких рішень погодився на друге прем'єрство Юлії Тимошенко, водночас запропонувавши, голосом НСНУ, Петра Порошенка на посаду спікера Верховної Ради. З точки зору політичної теорії стримувань і противаг – це непогано, аби тільки між цими особами не почалася така собі "феодальна" війна, що може негативно датися взнаки державі. Адже відвернути економічну кризу, знівелювати геополітичні виклики Україні з боку московських "братів", заспокоїти сепаратистські тенденції в регіонах можна лише за умови злагодженої роботи уряду і парламенту. На сьогодні "Наша Україна", БЮТ і Соцпартія досягли компромісу щодо найболючішого кадрового питання. Адже саме це питання найбільше псувало стосунки між потенційними учасниками коаліції.

Отже, Юлія Тимошенко (якщо не буде несподіванок у парламенті під час затвердження) – прем'єр-міністр, першим віце-прем'єром стане представник соціалістичної партії, спікером Верховної Ради має бути представник "Нашої України", НСНУ також належатиме посада віце-прем'єра з регіональної політики. БЮТ також має право на посади першого віце-спікера парламенту, міністра АПК, міністра економіки, міністра палива і енергетики, міністра вугільної промисловості, міністра будівництва і архітектури, міністра культури, міністра надзвичайних ситуацій, міністра охорони здоров'я, міністра фінансів, глави фонду держмайна і глави Держкомітету з радіомовлення і телебачення.

"Наша Україна" також матиме посади міністра праці, міністра промислової політики, міністра молоді і спорту, міністра юстиції, голови антимонопольного комітету. А соціалісти контролюватимуть міністерства екології, освіти, транспорту і зв'язку, а також посаду уповноваженого з прав людини. Відтак хочеться сподіватися, що ми позбудемося необхідності спостерігати на високих посадах вельми дискредитованих діячів, таких, як пан Костусєв, "з яким Росія" (так стверджували виборчі біг-борди шефа антимонопольного комітету), як пані Карпачова – омбудсвумен за викликом (гранично політизована діячка на аполітичній за визначенням роботі), як пан Гладких (шеф "Укрзалізниці", який не навчився державної мови, зате вміє підвищувати ціни на послуги свого монопольного відомства). І зрештою, попрощаємося з найкращим другом Наталії Вітренко і "Російського блоку", лідером партії "Справедливість" і Держтелерадіо Іваном Чижем, якого депутати минулого складу парламенту не дозволили звільнити нашому Президенту. Однак радіти ще зарано, бо на нас очікує не менш складна і драматична процедура формування керівництва Верховної Ради і затвердження нового уряду України.

ВІДЛУННЯ ВІЙНИ

"ЛЮДЄЙ НЄ ЖАЛЄТЬ!"

СПОМИН ІЗ ПЕРЕЖИТОГО І ПЕРЕДУМАНОГО

Микола БАРБОН

Нас, чотири батальйони моряків у складі 4-ї армії Західного фронту, перекинули на кордон із Польщею.

До ранку нашому командуванню прийшло донесення, що на лівому лісовому фланзі перебувають ворожі танки. Зав'язався жорстокий бій. Підігріті шнапсом і ромом, німці в зелених і білих маскхалатах пішли на нас в атаку, їх було дуже багато, і ми почали відступати.

На горизонті палала заграва пожеж. Від ракет земля була освітлена, як вдень. Раптом нас підтримали "катюші", і ми знову пішли в наступ, а німці побігли. Перед нами була Польща.

Польська земля була обезлюднена, бідна і жалюгідно-сіра. Грунт був припорошений снігом, і окопатись тут було важко. Біля шосе лежало багато німецьких трупів і зброї, стояли обпалені танки та обгорілі і знівечені автомашини – штабні, легкові та вантажні. Убиті німці лежали в кюветах, розкинувши руки, і мертвими очима дивилися в польське небо. Убиті радянські бійці частіше лежали ниць до землі, припавши до неї, як до рідної матері.

Обеззброєні німці здавалися в полон. Стрілянина не вщухала. Підтягувались шляхом колони наших машин. Підігріті доброю дозою спирту, "смершівці" поставили для розстрілу німця, якого від страху била трясовиця. Проте наш командир-моряк заборонив їм розстрілювати на людях. Втім, тут же поруч хлопчина-русачок Ванька, син полка, застрелив іншого німця – він мстився за розстріляну фашистами сім'ю.

Ми зайняли якесь польське містечко. Розташувались в будинку польської сім'ї. Хазяйка-панянка прийняла нас доброзичливо, дала нам повечеряти вареною картоплею з молоком. Я згадав, як моя мати розповідала, що в 1920 році, коли поляки зайняли Київ, польські жовніри дуже любили молоко, навіть самі доїли корів на пасовиськах. Потім хазяйка гадала нам по руках. На війні всі ми були фаталістами.

У польських містечках і селах, де ми зупинялися на нічліг, нас часом пригощали і горілкою. Я ближче знайомився з польськими звичаями, одягом, традиціями. В одному містечку на нас напали німецькі кіннотники-кірасири, яких ми відбили кулеметним вогнем.

Протягом усієї війни наше командування напучувало нас гаслами І.Еренбурга: "Папа, убєй нємца!" – вбивати, вбивати і вбивати німців. Проте я тоді думав по-своєму, а за висловлювання цих думок міг би потрапити і під трибунал. Я розумів, що німецькі головорізи з гестапо та СС нічим не відрізнялися від сталінських головорізів з НКВС. Це страшна річ, коли за горезвісним гуманізмом усвідомлювались фальш і брехня. Я думав, що там, де править справжній гуманізм, не може бути війни.

Від Рави-Руської ми просувались з боями вглиб Польщі, яка ставала все більш цивілізованою, села – чистішими, ліси – більш розчищеними. На дорогах зустрічали біженців-варшав'ян, які тягнули своє майно на візках. Вони постійно просили, щоб їх підвезли військовими автомашинами.

Поляки обв'язувались національними біло-червоними стрічками, навіть маленькі діти тримали польські прапорці.

Наша колона минала ті краї, де в 1920 р. поляки під проводом Й. Пілсудського розгромили армію М. Тухачевського. Внаслідок цього згідно з Ризьким договором частина України була окупована поляками, так само, як і в XVII столітті у відповідності з Андрусівським договором.

Те, що Червона армія не допомогла варшавському повстанню, було продиктоване бажанням помститися полякам за поразку більшовиків під Варшавою в 1920 р. та наміром Сталіна зробити Польщу своїм сателітом після війни. Американці, щоб допомогти варшавському повстанню зброєю та харчами, просили Сталіна дозволити їхнім літакам приземлитись на радянській території. Сталін відмовив. Помстою були і розстріли поляків в Катинському лісі, під Харковом, у Биківні.

Ми проходили по руїнах вщент спаленої і зруйнованої багатостраждальної Варшави, дивились на скелети будинків і костелів, металеві ребра підірваних мостів. Це був спільний злочин Сталіна і Гітлера!

Змінювалась погода, танув сніг, обабіч шляхів зеленіли шматки озимини. У Передвіслінському краю вже відчувалася німецька культура та архітектура. Починалась Німеччина.

Місто Гнездно було святково прикрашене польськими прапорами. Наші моряки як переможці смажили тут польське сало і пили польську горілку, закусуючи німецьким ерзац-медом і польськими огірками.

Лінія фронту затрималась в Познані і Шнайдемкомі. Відчувались наближення до Берліна і кінця війни. Ми з боями зайняли Познань – це польсько-німецьке містечко з черепичними дахами, де майдан Пілсудського німці перейменували на плац Гітлера, а наші – на площу перемоги Війська Польського. У Познанській цитаделі стояв сильний німецький гарнізон, і, щоб вибити його звідти, наші генерали не шкодували радянських вояків. На щастя, у німців кінчилися боєприпаси та пальне, і вони капітулювали.

Північну групу наших військ тоді очолив маршал Рокосовський. Недавня трагедія Варшави була поляками тимчасово забута. Відроджувався загартований багатовіковим протистоянням російським та німецьким загарбникам польський національний дух. Польська самосвідомість і сталість польської історичної концепції виправдали себе. Не зважаючи на приниження поразками, поляки зберегли свою національну гордість і відродили свою націю з усіма її традиціями і культурою – бо завжди вважали себе Великою нацією і великою любов'ю любили свою Польщу. І тому саме поляки першими остаточно прорвали колючий дріт російського соцконцтабору, вказавши шлях іншим поневоленим народам. І треба цій любові до своєї нації, до своєї землі, силі протистояння своїм ворогам навчатися у поляків і українців, і білорусам.

Не доїжаючи до міста Шверіна, ми увійшли до прикордонного німецького міста Лендсберга. Мости були підірвані, німці ходили з білими пов'язками на рукавах.

Починалась велика битва за Берлін. Німецька оборона на річці Одер була прорвана силою нашого танкового та гарматного тарану. Під містом Кюстрином вся земля була перерита нашими танками.

По автостраді Варшава-Берлін густими колонами сунули наші "тридцятьчетвірки" та надані нашими союзниками вантажні "студебеккери" і "форди". Забите військовою технікою шосе неможливо було перейти. У повітрі панували як радянські, так і союзні літаки.

По узбіччю шосе їхав на ослику узбек попереду каравану верблюдів, нав'ючених обозним скарбом 6-ї гвардійської армії, їхав прямо з азійських степів з-під Сталінграда. І цей узбек з його монгольськими скулами і розкосими очима, які презирливо дивилися на довколишні руїни європейської цивілізації, начебто уособлював байдужість та жорстокість орд Чингіз-хана. На Європу насувався жадібний і жорстокий подих Азії. І таких азіатів німці боялися набагато більше, ніж радянських танків, саме ними лякав їх в своїх пропагандистських виступах Геббельс.

Німеччина здригалась від страху перед страшною помстою за її злочини. В одному будинку, де мародерствували наші моряки, шукаючи спиртне та жінок, в напівпідвальній квартирі ми натрапили на одиноку вмираючу німкеню. Вона лежала на дерев'яному ліжку, перед яким на стільці стояв графин з водою та щось з їжі. Вона глянула на нас і тихо спитала: "Хто ви?" "Ми – радянські вояки", – відповів один з нас, хто знав німецьку. "Ви – бандити", – сказала вона і закрила очі назавжди.

55 років тому, 22 червня 1941 року, у кривавім поєдинку за світове панування зійшлися дві людиноненависницькі ідеології – фашистська і комуністична. Багатостраждальна українська земля опинилася в епіцентрі найжорстокішої в історії війни двох диявольських сил.

Побачивши нашу жорстокість, варварство, насильство, мародерство в останній місяць війни під Берліном німці оборонялись з небаченим, відчайдушним опором. Вони захищали вже не гітлерівський режим, а свою націю, своїх жінок, дітей і рідних.

Маршал Жуков виграв Берлінську битву ціною величезної крові задля забаганки Сталіна взяти Берлін без союзників і до комуністичного свята 1 травня. Загинуло понад півмільйона червоноармійців. На Зееловських висотах мінні поля розміновувались тілами піхоти, яку гнали просто по них. Генерал Ейзенхауер жахнувся, коли Жуков сказав йому про це як про щось звичайне. "Людей не жалеть" – було головним правилом сталінських маршалів. Німці ж, американці, англійці, французи берегли кожного солдата.

В останній місяць війни на західному фронті німці майже не чинили опору союзникам і капітулювали перед ними. Англоамериканці мали повну можливість підійти до Берліна першими. Проте вони вирахували, що штурм Берліна коштуватиме життя близько двохсот тисяч солдатів, і від цього відмовились. Адже німці в Берліні, не маючи боєприпасів та харчів, все одно капітулювали б.

Берлін був охоплений загравами пожеж. На брандмауерах були написи: "Берлін лишається німецьким". Геббельсівська газета "Фелькіше Беобахтер" виходила до самої капітуляції. В цій газеті друкувалися і всі виступи І. Еренбурга з його головним гаслом "Папа! Убей нємца!" Правда, згодом Сталін сказав, що гітлери приходять і зникають, а німецький народ залишається.

Згодом радянські військові трибунали почали масово судити солдатів і офіцерів за "буржуазний гуманізм" щодо переможених.

Що ж тут дивного? Адже якщо сам радянський режим був злочинним, то прояви людяності були небажаними і карались. Один тільки 1937 рік був суцільним злочином режиму без покарання. Для відповідальності за злочин треба створити таке суспільство, якого не маємо і досі.

Про злочини в Німеччині нової орди, частиною якої були і ми, про мільйони зґвалтованих німкень у нас заговорять лише більш як через півстоліття.

м.Київ

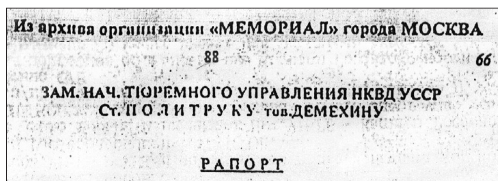
Степан СЕМЕНЮК

ВЕЛИКИЙ ЗЛОЧИН

Відступаючи перед німецькими наїзниками, ще вчорашніми союзниками, московські окупанти 22–25 червня 1941 року розстріляли в тюрмах України тисячі в'язнів, а тисячі було замордовано в так званій "евакуації тюрм НКВД УРСР". Досі ніхто у нас не спромігся дослідити, скільки московські комуністи в перших днях війни розстріляли людей в тюрмах по містах і районах України, і не тільки України. Втікаючи, енкаведисти знищили або вивезли поза межі України в'язничну і слідчу документацію, а частково вона дісталась німцям. Списки розстріляних публікувала тоді місцева українська преса, і вони десятиліттями зберігалися в архівах НКВД, та 14 липня 1992 року "хтось" наказав знищити всі документи злочинів НКВД, які були в архівах. На ті страшні злочини частково проливають світло матеріали, що знаходяться в архіві "Тюремного Управлєнія с матєріаламі по евакуації тюрм НКВД УССР", номер порядковий 51, очевидно з шифром "совершенно сєкретно." З цих документів довідуємось, між іншим, хто видавав наказ розстрілювати і хто виконував злочинні накази, але у нас досі не відкрито жодної кримінальної справи щодо злочинів проти українського народу. Ми єдина держава, яка не зробила цього. Польща давно оприлюднила імена розстріляних в'язнів в червні 1941 року в тюрмах західних областей України, які до 1939 року входили до складу Польщі, бо вона вважає їх своїми громадянами. А наша влада вже 15 років вдає, що нема справи. В силу воєнної обстановки найбільше людей було розстріляно в тюрмах і районних КПЗ (камера предварітєльного заключєнія) в західних областях України, бо НКВД не встигло їх "евакуювати". Подаємо фрагмент документа про цей страшний злочин. Це один із тисяч подібних документів про злочини, і тому коментарів не вимагає.

Звертаємось до всіх політичних і громадських організацій, товариств України, до державної адміністрації усіх рівнів, до Президента, Уряду і ВР України належно підготувати і провести увіковічення пам'яті великої трагедії нашого народу. Це потрібно зробити, щоб вже ніхто, ніколи і ніде не вчинив такого злочину. Це наш національний обов'язок перед пам'яттю невинно розстріляних!

Окремо звертаємося до адміністрації м. Луцька і Волинської області – місце поховання розстріляних 22–23 червня 1941 року в Луцькій тюрмі вилучити з-під автошляху, адже під тією асфальтівкою спочивають останки понад двох тисяч невинно убієнних. Це святе місце для потомків на віки вічні.

Из архива организации «МЕМОРИАЛ» города МОСКВА

88 66

ЗАМ. НАЧ. ТЮРЕМНОГО УПРАВЛЕНИЯ НКВД УССР
Ст. ПОЛИТРУКУ тов. ДЕМЕХИНУ

РАПОРТ

23/VI-41 г. в 11 часов 30 минут в тюрьму гор. Луцк прибыла опер.група работников УН КГБ и УН НКВД по Волынской области, начальником которой был капитан госбезопасности тов. Розов.

Там же около тюрьмы меня вызвал Нач. УН КГБ капитан госбезопасности тов. Белоцерковский, который мне приказал выдать опергрупе тов. Розова з./к. з./к. содержащихся в тюрьме гор. Луцк по статьям УК УССР 54- 2,11 и особенно ООН.

Выясняя подробнее обстановку мне капитан госбезопасности т. Розов приказал в течение 20 минут выдать для расстрела всех з./к. з./к. по 54-2,11 в виду того, что противник находится от гор. Луцк 7 километров.

Я, получив такое приказание, я взял с собой нач. тюрьмы Гришева, зам нач. тюрьмы Лескина и 4 человек дежурных Пом. Нач. Башков, Анищенко, Ковалев и Валахин, при входе во двор тюрьмы зам Нач. тюрьмы Лескин струсил заходить в тюрьму, тогда мы все ему, Лескину отдали свое оружие, а сами без оружия зашли в тюрьму для подбора з/к з/к.

Отобрали и вывели на хоз. двор тюрьмы примерно 800 чел.: которые немедленно были расстреляны там же на месте выше упомянутой опергруппой, бойцами роты конвойных войск НКВД…

ПРАВДА ІСТОРІЇ

ДЕНЬ ЗРАД І КАТАСТРОФ

Віктор ЛУПЕЙКО,
учасник Другої світової війни

I. ПЕРЕДДЕНЬ

22 червня – чорна, страхітлива й незабутня дата в історії українського народу. Від неї розпочався відлік нової епохи глобального винищення українців. Станом на початок 1941 р. населення України складало 41, 9 мільйона чоловік, у 1945 році нас залишилося лише 27,4 мільйонів... Це при тому, що попередній голодомор-геноцид 1932–1933 років знищив 8-10 мільйонів українців...

У довоєнні та й у воєнні роки радянська імперія воювала із власним народом. Тим часом зовнішня загроза нависла над "Країною Рад", керманичі якої не чекали її з боку гітлерівської Німеччини, адже було так багато спільного у комунізму із фашизмом...

За кілька років до війни начальник Політуправління Червоної армії Ян Гамарник на активі Наркомату оборони сказав таке: "Більшовицьку місію Червона армія буде вважати виконаною, коли ми будемо володіти всією земною кулею..." Мабуть, для цього "володіння" комуністи й здружились із фашистами. Комуніст-ленінець високого рангу Федір Моргун у книзі "Проклятие войне" (Полтава, 2001) писав: "Сталін кував Гітлеру меч на наших заводах. Танки, військові літаки, підводні човни для німецької армії будувалися на заводах Радянського Союзу, а фашистські воєначальники, льотчики, танкісти навчалися на наших танкодромах та аеродромах. Сталін до 22 червня сорок першого поставляв фашистам величезну кількість металу, марганцевої руди, нафти, пального, без яких Гітлер не міг би озброїтись і здійснити погром у Європі, а потім потоптати нашу країну від Москви до Сталінграда і Кавказького хребта... З відома Сталіна якраз перед війною був розстріляний цвіт Червоної армії – близько 50 тисяч командирів високих рангів. Окрім того десятки мільйонів людей було запроторено за колючий дріт ГУЛАГів. Напередодні війни величезна країна була паралізована й не могла ефективно воювати".

Вчений Анатолій Трубайчук засвідчував, що "Найганебнішим у цьому співробітництві було те, що допомога СРСР надходила тоді, коли Німеччина її конче потребувала – в період підготовки наступу на Францію і на Балканах..." (Брудершафт двох диктаторів". – Київ, 1993). У книзі Володимира Косика є таке свідчення про зворушливе ставлення вождя до фюрера: "Я знаю, до якої міри німецький народ любить свого фюрера, тому я хотів би випити за його здоров'я..." ("Україна і Німеччина у Другій світовій війні". – Київ, 1993). Тоді товариші Сталін, Молотов та німецький міністр фон Ріббентроп піднімали келихи всю ніч із 23 на 24 серпня 1939 року. Й ділили Європу, міцно люблячи один одного .

Тяжіння комуністів до фашистів було природним – яке їхало, таке здибало... Згадаймо Володимира Леніна, який у газеті "Правда" ще 15 листопада 1922 року орієнтував і російських комуністів на спілку із фашистами Італії: "...Нам нададуть великі послуги, наприклад, фашисти Італії..." (Ленін. Соч. Т. 33, 1950 р., стор. 394).

При цьому відомий дослідник Суворов-Різун (колишній кадебіст, нині мешкає у Лондоні) у своїх творах непорушно відстоює те, що Червона армія мала б завдати удару по німецьких військах першою – 6 липня сорок першого. Та Гітлер встиг превентивним ударом 22 червня випередити свого колегу-терориста. Більшість істориків погоджуються із Суворовим-Різуном в тому, що війна проти Німеччини таки готувалась, і Сталін першим збирався здійснити напад, але не в сорок першому, а в сорок другому, коли Німеччина виснажиться у боротьбі з Англією та іншими антигітлерівськими державами. Сталін, Ворошилов, Будьонний, Тимошенко та вся владна верхівка "Країни Рад" були переконані, що воювати доведеться на чужій території, і перемога буде одержана швидко й "малой кровью". Адже Радянський Союз готував мільйон десантників – до оборонних битв таких військ не готують, тільки до наступальних.

Від 1937 року розпочалась активна розбудова Збройних Сил СРСР; особлива ж лихоманка настала після вересня 1939 року. До початку війни в Радянському Союзі було сформовано й переформовано близько 300 дивізій. Червона армія вже мала 24 тисячі танків (переважно – застарілих систем), найновіших танків було 2040 (КВ та Т-34). Кількість літаків була доведена до 24 тисяч (теж переважно застарілі модифікації), різко зросла кількість артилерійських систем – їх було десятки тисяч. Є різні дані про загальну кількість поставлених "под ружье" – називається 4,5–5 мільйонів вояків, є думка притримуватись цифри – до 8 мільйонів. Сюди слід віднести і дивізії НКВС. Мілітарні кадри готували 19 академій, 10 факультетів при цивільних вузах, 7 вищих військово-морських училищ, 203 військових училищ, навчались у цих закладах щонайменше 280 тисяч курсантів. Збройні Сили були націлені на Центральну та Західну Європу.

II. ПОГРОМ

В останні десятиліття опубліковано тисячі наукових та публіцистичних книг, брошур та інших матеріалів зі свідченнями радянських розвідників, дипломатів, істориків, перебіжчиків та іншого інформованого люду про повну поінформованість Сталіна та його камарильї про напад Німеччини на СРСР на світанку 22 червня сорок першого. Як же зреагував "вождь" та його не дуже вірні соратники на спалах війни? Видавши наказ Червоній армії відбити наступ ворога, перейти в контрнаступ, перенести воєнні дії на чужу територію тощо, Сталін залишив Кремль психологічно паралізований і відлежувався на приміській дачі 11 днів без руху. Лише 3 липня з'явився у Москві й виступив по радіо із розпачливим зверненням до народу: "Братья і сьостри..." А кількома тижнями пізніше робив спроби домовитися з німцями щодо замирення, пропонуючи віддати фашистам всю Прибалтику, Білорусь, більшість української території... У перший день війни нападниками було знищено (переважно на аеродромах) близько 2 тисяч радянських літаків, було виведено із ладу тисячі танків, артилерійських систем, автомашин та іншої важкої техніки. Залишилась армія із "трьохлінійками", а часто й без цих застарілих гвинтівок. На шостий день війни німці захопили Мінськ, підійшли до Смоленська, окупували всю Прибалтику, у липні вже вели бої на підступах до Києва, 9 вересня був блокований Ленінград. Фашисти нещадно топили кораблі Балтійського та Чорноморського флотів. Гинули червоні дивізії й корпуси, а енкаведисти нещадно розстрілювали відступаючих командирів та політруків згідно з черговим сталінсько-жуковським наказом № 270 від 16 серпня 1941 року.

Червона армія розвалювалась. Сотні тисяч червоноармійців панічно відступали, сотні тисяч опинилися за колючим дротом тимчасових німецьких концтаборів. Під Вязьмою до полону потрапило близько 700 тисяч воїнів "Країни Рад". Жахливої поразки зазнав і Південно-Західний фронт у серпні-вересні сорок першого.

7–13 серпня стали днями загибелі 6-ї та 12-ї армій на Уманщині та Кіровоградщині, коли було втрачено понад 200 тисяч бійців-червоноармійців. Сталін винен особисто й у катастрофі навколо Києва, коли до величезного "казана" потрапило 665 тисяч червоних солдатів і командирів. Тоді загинули 5-а, 21-а, 37-а та 26-а радянські армії. Вийшли із оточення лише кілька тисяч вояків, а командування фронту загинуло повністю.

Наприкінці того трагічного року сталінська Ставка прийняла рішення про десантування на Кримський півострів 41-ї та 51-ї армій Закавказького фронту кораблями флоту. Десантували цих смертників в район Керчі та Феодосії. Близько 400-х тисяч радянських воїнів залишили на тому кримському камінні без авіації і танків. Так і загинула тут 21-а радянська дивізія. Лише кілька тисяч солдатів та офіцерів зуміло врятуватися, перепливши під вогнем німців через Керченську протоку. Тим часом німці йшли походом на Сталінград та Кавказ... Сотні тисяч десантників загинули, потрапили в полон або задихнулись в Аджимушкайських катакомбах... Близько 70 тисяч знеможених захисників "города русской славы" Севастополя 3–5 липня 1942 р. командування залишило на поталу ворогові й втекло на кількох підводних човнах.

Сталінська Ставка продовжувала класти сотні тисяч бійців вже під Москвою, – величезними жертвами таки зуміли відстояти столицю радянської імперії. На початку війни Червона армія та флот зазнали колосальних втрат вбитими і пораненими, щонайменше 4 мільйони бійців та командирів потрапили в полон. (Сталінська "верхівка" їх вважала зрадниками). Історія ще не знала таких грандіозних поразок і втрат...

Червона армія не могла й не хотіла воювати. Чому ж червоні бійці так, м'яко кажучи, пасивно захищали свою вітчизну, а не стояли насмерть навіть у тих "казанах" в районі Вязьми, в лісах Білорусі, на Київщині та Полтавщині? Адже того літа на Південно-Західному фронті було вдосталь зброї, боєприпасів та продовольства, було і чимало досвідчених командирів... Та майже ні в кого не було бажання битись за комуністів, червоний терор, наймитські колгоспи, розтоптані свободи. Воювати по-справжньому почали пізніше, коли побачили, що несе народові фашизм.

Сталінські пропагандисти лише у 1952 році сказали народові, ніби в цій війні країна втратила 7 мільйонів громадян. Через кілька років стали називати цифри значно більші: 12, 20, 27 мільйонів. Кілька років тому російський академік Олександр Яковлєв назвав об'єктивнішу цифру радянських втрат: 44 мільйони (!). Російський історик Юрій Геллер писав, що втрати Радянської армії і мирного населення сягають 46 (!) мільйонів: 22 мільйони солдатів і 24 мільйони цивільних громадян, а це чверть населення тодішньої держави. Німці ж втратили на Східному фронті у війнах проти Польщі та СРСР – 1,5 мільйони своїх вояків – співвідношення – 1:14... Пролили комуністи моря крові...

Кілька років тому російський письменник Віктор Астаф'єв писав у московських "Известиях": "Велика Вітчизняна війна не була зумовлена якоюсь історичною неминучістю. Це був бій двох страхітливих авантюристів – Гітлера і Сталіна..." Якби німці не напали б на нас, то через рік-півтора ми б напали на них і, до речі, теж би дістали в морду..."

Російські історики майже не згадують в своїх дослідженнях про величезне значення українського фактору в перший період війни. Німці проігнорували прагнення українців до незалежності; на початку липня сорок першого розігнали проголошений у Львові уряд України й розпочали масові репресії проти націоналістів.

Провідник ОУН Степан Бандера тоді офіційно заявив німцям: українці боротимуться проти окупантів, якщо останні будуть заперечувати право на державну незалежність України. Заарештований 9 липня сорок першого року, Ярослав Стецько на першому допиті сказав німцям: "Ваші солдати змушені будуть віддавати своє життя через вашу хибну політику щодо українського народу. Тепер проти вас не тільки росіяни, а також і українці..."

У книзі Г. Костюка "Сталінізм в Україні" (Київ, 1995р.) наводиться епізод, коли німецький офіцер, який воював у часи війни на східному фронті, запитав американського журналіста:

– Чи знаєте ви, де ми програли війну в Росії?

– У Сталінграді, – швидко відповів американський журналіст .

– Ні, – сказав німець. – Ми програли війну набагато раніше – в Києві, коли вивісили свастику замість українського прапора...

ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

БЕЗСМЕРТЯ УВІНЧАЛО НЕЗЛАМНОГО БОРЦЯ

Понад шістдесят років Петро Дужий йшов у перших рядах незламних борців за Українську державу.

Народився він 7 червня 1916 року. Був десятою дитиною Анастасія і Параскеви Дужих.

Щедро обдарований, у чотири роки декламував напам'ять у сільській читальні "Заповіт", "Розриту могилу", "До Основ'яненка" Тараса Шевченка. У 1930 році успішно здав екстерном курс навчання першого і другого класів гімназії і став учнем третього класу Рава-Руської гімназії.

У 1932 році Петро Дужий став членом підпільного осередку юнацтва ОУН. У березні 1934 року вперше арештований польською поліцією і відправлений у Львівську тюрму Бригідки, де на той час перебував відомий націоналістичний діяч Зенон Коссак, який і став першим вчителем політичної боротьби для Петра Дужого. Після шестимісячного ув'язнення юнака звільняють, але через місяць арештовують вдруге. У камері він зустрічається із прославленим Миколою Лемиком, який пішов на подвиг задля захисту голодуючої Східної України (1932-1933 роки). Ця зустріч остаточно утвердила світогляд Петра Дужого і його прагнення боротися за незалежну Україну. І коли завдяки великому розуму та дипломатичній гнучкості адвоката – професора, доктора Володимира Старосольського Петру Дужому вдалося вирватися з пазурів поліції, він з потрійною енергією поринув у вир боротьби.

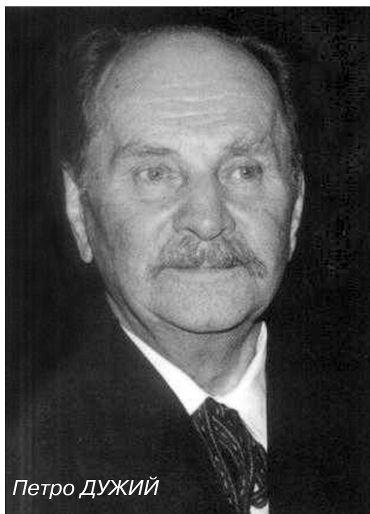
Петро Дужий почав займатися літературно-публіцистичною діяльністю ще гімназійним учнем. Публікував в українських календарях, журналах "Просвіта", "Життя і знання" статті і розвідки, присвячені популяризації наукових знань.

У 1937 році успішно закінчив Львівську (польську) гімназію. Цього ж року став студентом Академії Закордонної Торгівлі у Львові. У 1938 році Петра Дужого втретє арештовують. Знову Бригідки, але свідки відмовилися від попередніх свідчень, і Дужого звільняють. 1 вересня 1939 року поліція вчетверте арештувала Петра Дужого. На цей раз поляки збирали всіх підозрілих і без слідства і суду мали відправити до концтабору "Береза Картузька". Але німці розпочали Другу світову війну...

Восени 1939 року після приходу червоних "визволителів" Петро Дужий подався на Холмщину. Учителював, став секретарем повітового шкільного інспекторату, інспектором. Як активний член ОУН пройшов військовий вишкіл, сам проводив ідеологічні та культурно-освітні вишколи.

Коли в 1940 році загострилося питання розламу в ОУН, Петро Дужий став на позиції Степана Бандери, хоч ніколи не загострював стосунків із мельниківцями.

У 1941 році Петро Дужий включений у список 700 членів ОУН, які мали виконувати найвідповідальніші завдання. Пішов у Похідну групу "Північ". Але Дмитро Мирон ("Орлик") покликав Петра до своєї групи, яка мала проголосити Акт відновлення державності у Києві, подібно як у Львові 30 червня 1941 року. Однак 31 серпня 1941 року німці арештували цю групу у Василькові біля Києва і перевезли її до Львова, у тюрму на Лонцького. Таким чином, Петро Дужий був ув'язнений вп'яте. Восени німці звільнили Петра Дужого, як виявилося потім, помилково. Не гаючи часу, перейшов на нелегальне становище і став "В'ячеслав Романовським". Працював у Головній Організаційній референтурі ОУН. У 1942 році призначений заступником Крайового Провідника ОУН на південних землях України і організаційним референтом.

Петро ДУЖИЙ

Улітку 1943 року Петро Дужий разом із Михайлом Медведем переїжджає у район Холодноярщини, де вони організовують загони УПА. У жовтні 1943 року Петра Дужого схопили німці. Шосте ув'язнення. Знову допити і катування. Двічі втікав і двічі його ловили. Засудили до страти. Під час перевезення до крематорію зірвав дошку у підлозі товарного вагона і на ходу зумів утекти з поїзда. Важко пораненний, ледве добрався до Умані, де була розгалужена підпільна організація. Після короткого лікування Дужого послали на Волинь, де 21 листопада 1943 року в селі Будераж відбулась Перша Конференція Поневолених Народів, у якій Петро Дужий брав участь. Після конференції повернувся до Львова, став референтом пропаганди Західноукраїнських земель. Під його керівництвом працювали Петро Федун (псевдо "Полтава"), Йосип Позичанюк, Зенон Тершаківець. В 1944 році Петра Дужого прийняли до складу Головного Проводу ОУН на пост референта пропаганди, співредактора і редактора видань ОУН і УПА. У 1944 – 1945 роках – головний редактор часопису ОУН "Ідея і Чин". У 1945 році був нагороджений Бронзовим Хрестом заслуги.

4 червня 1945 року сталося непоправне. Зрадницька рука показала НКГБістам криївку, в якій знаходилося вісім повстанців, в тому числі й Петро Дужий. Чи не вперше каральні органи НКГБ застосували струменево-паралітичний газ. Петро Дужий арештований всьоме. П'ятнадцять місяців безсонних ночей та катувань під час слідства. 22 березня 1947 року в спецтюрмі Києва засуджено до розстрілу. Шістдесят п'ять днів і ночей чекав на виконання вироку. Вирок був підписаний головою Верховної Ради СРСР М. Шверником. На щастя, вийшов Указ від 26 травня 1947 року, який скасував смертну кару.

Понад п'ятнадцять років Петра Дужого тримали в далеких концтаборах Колими, Сибіру, Мордовії. В ув'язненні потай писав вірші, значна частина яких (поеми, сонети) згодом була надрукована.

Восени 1960 року на вимогу урядів деяких західних держав Петра Дужого звільнили з ув'язнення і поселили у Запоріжжі під суворий нагляд. У травні 1964 року померла дружина Петра – Марія. Доньок Ларису і Мирославу забрали на виховання Марійні батьки до Львова. У жовтні 1965 року Петро Дужий одружився із Марією Макогон, яка повернулася із ув'язнення та поневірянь у Магадані та Воркуті. Їй пощастило відновити своє спадкове право на батьківський будинок – особняк. У ньому оселився і Петро Дужий зі своїми дітьми.

Не так легко жилося Петру у Львові. 27 жовтня 1977 року його заарештували увосьме. Були допити, обшуки, конфіскація друкарської машинки, книжок. Усе це стало причиною тяжкого стресу.

Але безстрашний борець не склав рук, а боровся, як міг: у 1980 році в Австралії під псевдонімом Опанас Скелястий (Скеля – Петро) виходить його збірка "Розкуте слово". Він стає автором нарисів, спогадів, оповідань, частина яких увійшли до збірки "Новорічний подарунок" (1994 рік). У 1996-1997 роках у двох частинах виходить книга "Степан Бандера – символ нації".

У 1997 році побачили світ його праці "За яку Україну боровся Степан Бандера" та "Генерал Тарас Чупринка" (нарис про Романа Шухевича – Головного Командира УПА). Перенесені протягом довгих літ нечувані муки, тюрми, знущання, приниження борця за волю України не могли залишитися безслідними. Після тяжкої хвороби 24 жовтня 1997 року Петро Дужий відійшов у вічність. Та він продовжує жити у своїх творах.

1998 року побачила світ книга "Роман Шухевич – політик, воїн, громадянин". 1999 – видано збірку поезій "Біль і гнів". У 2002-2003 роках виходить друком двотомник публіцистичних творів, написаних у різні роки, – "Українська справа вчора і сьогодні".

Твори Петра Дужого славлять боротьбу, героїзм, незламність української нації та її великих Провідників у боротьбі за найвищий ідеал – за Українську Суверенну Державу.

7 червня цього року громадськість Львова широко відзначила 90-річчя від дня народження відомого політика, націоналіста, Почесного громадянина м. Львова Петра Дужого. На Полі почесних поховань Личаківського цвинтаря-заповідника відбулося урочисте покладання квітів до могили видатного сина української нації, відслужена панахида. Виступили Голова Львівської облради М. Сеник, заступник Голови ЛОДА Т. Батенко, заступник міського голови Львова В. Косів, Голова Товариства політв'язнів та репресованих П.Франко. До могили П. Дужого лягли квіти від Конгресу Українських Націоналістів. За дорученням Проводу ЛОО КУН в урочистостях брали участь члени Головного Проводу, голова ЛМО Конгресу М. Пшеволоцький, голова Секретаріату ЛОО Конгресу І. Данилиха.

У Львівському Палаці мистецтв цього ж дня за ініціативи Товариства політв'язнів та репресованих відбулася урочиста академія пам'яті Петра Дужого. Присутні охоче поділилися теплими спогадами про ювіляра, відзначали його високий дух, інтелігентність, ідеологічний хист, виняткові людські якості.

Від імені Конгресу Українських Націоналістів на академії виступив І.Данилиха, який передав вітання учасникам ювілейної академії, уклін дружині та родині Петра Дужого. У своєму виступі голова секретаріату ЛОО Конгресу згадав про спільну роботу з ювіляром при створенні Педагогічного товариства ім. Г. Ващенка, Благодійного фонду спорудження пам'ятника Ст. Бандері у Львові, підготовку та відзначення Бандерівських роковин. І. Данилиха висловив сподівання, що в ювілейному році нарешті буде найменовано одну з вулиць іменем братів Дужих.

У програмі академії прозвучали пісні Української Повстанської Армії, січових стрільців у натхненному виконанні чоловічого муніципального хору "Гомін" під орудою заслуженого діяча мистецтв Олега Цигилика.

Секретаріат
Львівської ОО КУН

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

ІДЕОЛОГІЯ НАЦІОНАЛІЗМУ ЯК ДОРОГОВКАЗ

Є така приказка: не знаєш, де знайдеш...

Ще в 1940 році ощасливила мене несподівана знахідка. Жив я тоді на Кубані, в місті Усть-Лабінськ. Якось потрапила мені в руки книга Миколи Островського "Як гартувалася сталь", що мала, за задумом автора та видавців, виховувати маси народні в комуністичному дусі, в дусі ненависті до "українського буржуазного націоналізму". Але московські ідеологи прорахувалися. З радянського "бестселера" я вперше дізнався про боротьбу за незалежність України, про наш національний жовто-блакитний прапор. Незважаючи на те, що Островський намагався змалювати Симона Петлюру та його воїнів у непривабливому вигляді, я полюбив тих героїв, став антирадянщиком, палким патріотом України.

З того часу ідеологія українського націоналізму стала моїм життєвим дороговказом. Вона допомагає мені швидко і безпомилково розкривати підступи будь-яких ворогів України, під якими масками вони б не приховувалися.

Дуже люблю читати націоналістичну літературу і пресу. Газету "Нація і держава" вважаю однією з кращих у світі. Бажаю редакції, всім творцям цікавого і корисного видання всіляких гараздів, ще більших успіхів у боротьбі за волю і долю нашого народу, за щастя кожного українця.

З глибокою повагою
Іван КАССАЛА

м. Камінь-Каширський на Волині

ПЕРЕЖИТЕ

РОКИ ОСТАРБАЙТЕРСЬКОЇ НЕВОЛІ

Нижче до уваги читачів пропонуємо розповідь про пережите звичайної української жінки. Подібних життєписів у нашого народу – безліч. Вони є різними за перебігом подій, проте їх об'єднує драматизм, сльози і кров... Скільки ж довелося пережити нашому багатостраждальному українському народові, а надто кільком поколінням, котрі жили у минулім, найкривавішім столітті!..

До вивезення в німецьке рабство молодь у нашому селі виловлювали тричі і щоразу брали по півсотні. Вишукали всіх молодих і здорових. Виловлювати допомагали свої, які пристосувались до влади щойно вона змінилась. У нашу хату увійшов Андріян Коломієць, що на Селиську, з автоматом у руках і кричить: "Собірайтєсь". Ми всі у сльози, а він своєї: "Москва сльозам не вєріт!"

Спочатку нас повезли до Перемишля, повели у лазню. Була холоднеча, вітер. Нас тиждень тримали, а ми голі, одяг смердить чортом, але мусили терпіти. Далі повезли за призначенням, де на нас уже чекали "покупці". Одних повезли до Богемії, других до Тюрінгії, третіх у Саксонію, а мене одвезли в Баварію. Ми перебували у приміському поселенні Логов, за 18 кілометрів від Мюнхена. Там садили картоплю, редьку, сіяли льон, який більше використовували у військових цілях. Тюки з льоном відвозили на укріплення окопів. Бомба попадала в тюки, заплутувалась і не розривалась, бо удар пом'якшувався. Біля Мюнхена всі комори буди заповнені льоном, який доводили до пуття, а вже звідтіля вивозили на фабрики, щоб виробляти з нього й іншу продукцію.

Якось льон загорівся в амбарах. Вогонь піднявся аж до неба, – страшно було дивитись. Догоріли навіть тракторці, а з чотирьох волів і кендюхи повипадали, вони спеклися. Однак тієї смаженини ми не куштували. Харчувалися бідно, варили картоплю і рисову кашу на молоці, але все те з'їдали німці. Мені мало що діставалось і я залишалась голодною, щоправда німці також страждали. Часом їм перепадало на горіхи за те, що вони ставилися до нас по-людському. До мене ставилися добре, але їсти не давали. Ми варили брукву. Вона як закипить, то з неї аж піна йде, а їсти нічого.

Я намагалася не потрапляти в немилість, проте одного разу таки побили. За те, що ненароком перекинула казана з солдатською їжею. Америка передала нам пересильний пункт. Людей багато, було там кого тільки хочеш. Я писала від шести до дванадцяти годин, їсти ходила аж увечері. Мене пообіцяли влаштувати на роботу в Бадені в їдальню генералів-авіаторів. Одного разу я везла буряк і капусту і через тин перекинула полоненим. Німець побачив і давай хрестити. Я йому кажу: "Не бий, бо хто-зна, якою ще буде твоя доля".

За роботу не платили нічого. А як десь знайдеш якийсь гріш, то за нього не купиш нічого, бо нам і не продавали нічого. А було так, що на тебе хтось ще наклеп зведе. З нами була моя сільська сусідка Явдоха Вощенко. У селі її називали "вошинчиха", а то й просто – "воша". То була пройда, якої світ не бачив. Вона не працювала жодного дня, а за те, що я не давала їй обкрадати нас, наговорила німцям на мене, що тільки змогла придумати: і що я сяка-така й перетака, і що дочка сільського активіста. Через неї я трохи не попала під розстріл. А мені ж тоді було тільки сімнадцять років! Я розповіла німцям про батька, що він нікому нічого не винен.

Після цього наглядачі взялися за саму вошинчиху. І таки добре взялися, бо не любили брехливих і ледарів, а вона ж найледачіша з усіх ледачих. Що вона там тільки не витворяла! То страх і сором навіть згадувати про те. Вона казала німцям, що в неї болить голова і спина, просила відпустити додому. В неділю прийшли жандарми з поліцаєм і питають її, чи піде на роботу, бо якщо ні, то вони її одвезуть до концтабору. Ледащиця думала, мабуть, що вони хочуть її налякати, але насправді ні, бо коли вони її забирали, то вона не покаялась. Тому німці ту вошу взяли під ніготь і доказали, де раки зимують.

На чужині. Фото на згадку

Кожному з нас видавали на три дні по шістсот грамів хліба. Явдоха сушила хліб на дорогу додому, крала в нас, думала, що її відпустять у село. Дівчата забрали у неї сухарі і поїли, а саму спровадили до концтабору. В сараї знаходились кошелі з речами й одягом євреїв, яких уночі вивезли в концтабір. Явдоха вночі понабирала всього того "добра", щоб везти додому, але дорога їй уже була призначена інша.

У концтаборі ледарів спроваджували до крематорію, в ньому палили усіх підряд, не жаліли навіть дітей. Ті, хто палив, не витримували страшного видовища, коли під силою вогню людей крутило, як мотузки. Щоб цього не було, жертвам підрізали сухожилля, і вони вже не влаштовували "танцю смерті". Але ж нікчема-"воша" вижила, якимось чином вискочила з котла смерті, а після війни повернулась із концтабору додому, щоб кусати вже колгоспників. А вже в наш час так знахабніла, що прийшла до мене за свідченням її "роботи" в Німеччині, щоб отримувати остарбайтерські. А я сказала так, як було: вона і в колгоспі не працювала, і в Німеччині паразитувала на тяжкій праці односельців. Такою ж була і її мати. А брат Йосип був справжнім бандюгою.

У Явдохи була ще одна подільниця в її комуністичних поглядах – моя сусідка Ольга Коломієць. Вони дружили й обидві були зірвиголови. Як настане вечір, то вони виходили з ряднами в поле красти що тільки потрапляло під їхні загребущі руки. Вони не боялися нікого, бо знали, що таких, як вони, держава не карає, а навпаки – вигороджує, тому виходили проти ночі тільки про людське око.

А мене всі любили, бо я нікoли нікому не чинила ніякого зла. Навіть у Німеччині. Там наші, пригадую, понаїдаються хліба, на смітник викидають, то німці їм більше не привозили. Мене всі бачили чесною, добропорядною, казали: "Яка то дорога людина". Вони мені всього понаносять, а дівчата, як сарана, налетять, заберуть і пожеруть, а мені не залишали нічого, хоч би що-небудь, а то нічогісінько. Я в 1946 році була у відпустці, на облік ставала в комендатурі, а там був односелець Василь Тарасюк. Під час війни у Бабанах він, як і його товариші, був добровольцем у поліцаях. Він із тих, які при нагоді міняють погляди. Уже згодом приходив якийсь Касаткін, з МГБ, попередив його, щоб тікав, бо вб'ють, адже раніше Василь був на все село комсомолець. Люди бігли за ним із граблями, вилами. Тисяча й одна ніч треба, щоб про все оте розповісти.

А я вернулася до Австрії. Начальство питається, чому я повернулася, адже так хотіла додому. Що я могла їм відповісти, коли вдома, як то кажуть, не було ні курки, ні собаки, ні кота. Але настав час, і я таки вернулася, як майже всі мої односельці, з якими я працювала на підневільній роботі на німців під час війни. А тепер навіть посвідку ветерана війни дали і грошову надбавку до пенсії. Німеччина перерахувала гроші, але наші злодії не дають решти тридцять п'ять відсотків. Тільки не знаю, за що остарбайтерські гроші видали Явдосі Вощенко. За ледарювання, за паразитування чи за доноси на остарбайтерів? Люди все пам'ятають. У селі нічого собі не варила, а ходила по вулиці і в сусідів видурювала харчі й ночувала, щоб не пропустити сніданку, обіду й вечері. Навіть коли хоронили її матір, то поминальний обід варили у сусідів, але й там наробили шкоди. Це було як нагадування про нечестиві справи вбитої і її дочки. Люди розповідали також і про те, що ці дві відьми ще й людським коровам щось пороблювали, бо корови й не доїлись, і не телились. Робити зло – це злочин, а зло повернеться якщо не до самого кривдника, то до його дітей або нащадків. А щоб цього вони не робили, то людям треба знати правду. Наш односелець Мартин Сухомуд – у голодовку 1933 року видирав у людей рятівниці-корови. А коли недавно його онука захотіла стати народним депутатом України, назвавшись, що вона з села Старих Бабанів, хоча це є неправда, то люди пригадали, що її дід Сухомуд витворяв ще в революційні роки. І не допомогли ні просьби, ні моління, ні рясні сльози. Мартин був невблаганний, тому і люди до його онуки стали неприхильними, до Верховної Ради обрали іншу людину. Багато з тих, що були в німецькій неволі, почали вмирати, скоро і за мною прийде з косою. Я ще хоч якось справляюсь по домашньому господарству, але вже й нездужаю і дуже недочуваю. За плечима вісімдесят років, а старість – не радість. Вийшло так, що й на мою долю випали одні випробування, з самого раннього дитинства. Як не колотнеча в післяреволюційні роки, то голодомори, війна і знов голодовка. Не встигли люди оклигати і трохи пожити, як на старості знов усе перевернули вверх дном, шукають наче кращого життя. Але до чого дожилися, то тут, як сказав Берія, хто не сліпий, той бачить.

Марія Яківна КОЛОМІЄЦЬ,
1922 р.н.,
село Старі Бабани
Уманського району

Записав Михайло ШУТЯК

ПОРТРЕТ ЗБЛИЗЬКА

ОЛЕСЬ САНІН: "ЧИ МОЖЕШ ТИ ЗАСІЯТИ ПОЛЕ?"

– Це те саме, що чи можеш ти сьогоднішній, обкладений комп'ютерами, мобільними телефонами, глянцевими журналами, комерційними фільмами, – чи можеш ти такий засіяти поле, зростити на ньому льон, зжати і зробити вишивку на тканині? І наскільки оце, що ти зробив, достойне того, що робили твої предки? Чи можеш ти сьогодні скласти пісню, яка могла би бути народною – не "гоп-стоп", а реальну пісню, яка працюватиме з мистецькими творчими генами, з тим, що називається душею народу? Нам було важливо відчути: чи можемо ми це в принципі робити, незалежно від того, який буде жанр. Ми спробували і відчули, що можемо. А далі може бути будь-що інше, але ми знаємо, що цей ген в нас живий, що ми українці і можемо бути самими собою, а не уподібнюватися до тих чи інших, когось мавпувати чи просто займатися суто технологією своєї професії. Вона мені нецікава.

– Тобто, як нецікава?

– Знімати кіно в значенні вміти склеїти кадри чи музику покласти під відповідний настрій – мені це перестало бути цікавим вже достатньо давно. Я багато знімався – на відео-, кіно- та документальних фільмах, ігрових короткометражках.

– Якщо спробувати знайти апостола ідей Олександра Довженка в нинішньому часі, то серед перших кінознавці називають тебе.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Олесь САНІН

– Довженко був абсолютним генієм, харизматичною людиною, харизма якого збіглася з його часом. Той час потребував таких митців. Усі, хто його знав, хто з ним спілкувався, згадують, що він був людиною дуже пафосною. Він жив своїм мистецтвом, його твори одразу ж ставали "пам'ятниками". Він так і творив, і розмовляв; багато хто намагався перейняти це, але виявлявся несправжнім, штучним при цьому. А Довженко мислив категоріями: я єсть народ! Він ніби відчував себе велетнем, який руками тримає небо. Він вірив у це, й з цієї віри народжувались його шедеври.

– Але пафос був ніби його зовнішньою оболонкою, верхньою частиною айсберга; а разом з тим – його пронизував нелюдський біль за свій народ, біль, який він висловлював, зокрема, і в щоденниках, і в "Україні в огні".

– Звичайно. Я не мав на увазі якусь манію величі. Ні, це була справді велична людина, і час дозволяв бути таким колосом. Наприклад, я зараз знаю багатьох митців тут, в Україні, які "повзають", умовно кажучи – "з підкошеними ногами". Вони талановиті, але живуть не в своєму часі. Часто запитують: що б робив Іван Миколайчук, якби жив зараз? Думаю, що пив би чорно, щоб не бачити цього світу. Тому що людина з таким нервом і відчуттям світу навколо себе – із усвідомленням, що ти нічого зробити не можеш, а начебто маєш, – така людина просто би не змогла сьогодні жити в Україні. Зараз виживають зовсім інші персонажі.

– Як виживаєш ти?

– Крім кіно у мене є дуже багато уподобань, абсолютно інших паралельних життів. У мене часто запитують: що ти робитимеш далі? Ну не хотітиметься мені робити кіно, я й не робитиму, це для мене не трагедія. Був такий момент, коли я взагалі хотів припинити цим займатися. Надходять пропозиції зняти якийсь модний серіал, але мене важко на це купити; я не стою з простягнутою рукою – дайте зняти мені кіно. Навіть коли я знімаю рекламу за кордоном, то сам обираю – як і що знімати. Усі мої замовники повідомляють мені тему й просто прохають зробити добре. І поки що ніхто не лишався незадоволеним. Тобто я навіть до абсолютно комерційної роботи ставлюсь як до авторського продукту, і я дуже дорогий у цій сфері.

– Це щодо матеріального виживання, а як з духовним, які "паралельні життя" ти мав на увазі?

– Я займаюсь театральними музичними постановками, образотворчим мистецтвом. Створюю колекцію сучасної скульптури – абсолютно технократичної й неочікуваної. Займаюсь відеоартом, наприклад, я допомагав Віктору Сидоренку представляти його картину на Венеціанському кінофестивалі. Ставлю сучасні електронні опери, зокрема – у Вільнюсі, Дрездені, Парижі. Я дуже люблю і народну, і сучасну синтетичну музику, збираю середньовічну музику – ноти, сучасні реконструкції виконання. Я граю на українських кобзарських інструментах – на бандурі, тарбані, колісній лірі, і продовжую волинську лірницьку традицію, яку перейняв від одного з останніх її носіїв. Можливо, з часом і у мене з'являться учні, і таким чином ця традиція не перерветься. Усе це жодним чином не пов'язано з комерцією; це опосередкована історія, яка для мене є внутрішньою майстернею душі.

Розмовляв Анатолій ЛУЧКА

ЛІТПРОЦЕС

"КОРОНАЦІЯ" З СЮРПРИЗОМ

ВИЗНАЧИЛИСЯ ЛАВРЕАТИ VI ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

А таки здивував усіх популярний автор детективів Андрій Кокотюха. Він умудрився не тільки написати два абсолютно різних за стилем і жанром романи, а й посісти дві найвищі сходинки конкурсу у відповідному жанрі, вразивши цим і журі, і організаторів конкурсу. "Десь було припущення, що це він. Адже його як автора 15 книжок, постійного учасника "Коронації..." добре знаємо. Але якщо Андрій навчився писати у різних стилях, значить став справжнім профі. Видавництва навіть конкурували поміж собою, щоб видати ці два романи", – ділилися враженнями видавці брати Капранови, які взялися за видання роману "Зоопарк, або Діти до 16". Що ж до такої таємничості, то це не дивина – за умовами конкурсу всі рукописи позначалися псевдонімами, і справжнього імені авторів до останнього моменту не знав практично ніхто.

Взагалі, конкурс "Коронація слова", започаткований 6 років тому з легкої руки голови Правління ЗАТ "Крафт Фудз Україна" Юрія Логуша та телеканалу "1+1", створив уже своє своєрідне поле, яке притягує як новачків, так і відомих авторів, і вони з року в рік подають на конкурс усе нові й нові твори. Той же Андрій Кокотюха брав участь і посідав призові місця практично в усіх попередніх "Коронаціях", за що сам себе обізвав "шоколадним зайцем". "Коронація" відкрила для широкого читача імена Ірен Роздобудько, Марини Гримич, Анни Хоми, Олександра Вільчинського, Наталки Очкур та інших молодих письменників, чиї твори уже стали фактом, як тепер модно казати, сучасного літературного дискурсу. Так само, як і 55 романів-переможців конкурсу, які поповнили не одну домашню бібліотечку. Згадую одкровення знайомої журналістки про те, що коли їй на душі погано, вона заварює каву, закутується в плед і бере з полички когось із "коронантів". До речі, організатори конкурсу цього року презентували і збірку найкращих кіносценаріїв, що перемогли в конкурсі за останні 5 років. До широкого екрану шлях набагато довший, хоча "Коронація слова" тут зовсім ні до чого.

Цього року конкурс розширив свої повноваження, розділивши жанри кіносценаріїв і сучасної п'єси. І там, і там цього разу гору взяв досвід – перше місце у жанрі кіносценарію посіла "Вечірняя" Ігоря Негреску, режисера дитячих фільмів "Бродяги півночі", "Доміно", "Димка", друге – "Не бийте свого президента" Ігоря Козира, а третє – "Бранець" Валентина Тарасова, (останній, до речі, торік здобув найвищу нагороду у номінації "п'єси"). Серед п'єс перше, друге і третє місця посіли відповідно "Єврейський годинник" Андрія Рушковського та Сергія Кисельова, "Стежечка Святого Миколая" Лариси Діденко і "Про потяг, валізи, мотлох та дещо більше" Артема Вишневського. А серед романів, крім рукописів Кокотюхи, був відзначений також "Міф" Романа Костенка.

"Коронація слова" і далі має намір розширюватися, шукати нових цікавих авторів, завойовувати книжковий ринок. Хоча останнє без підтримки держави – надто складне завдання навіть для такої розкрученої акції. Та й 5 тисяч – стартовий наклад книжок-переможців – не рівень справжнього бестселеру. Єдине, що тішить – доки існує такий конкурс, для багатьох письменників лишається шанс заробити на житті таки власним талантом, а не підробітком в офісах чи прес-службах відомих політиків. А значить, література виживатиме.

ВІД АВТОРА

МАЙЖЕ ФЕМІНІСТИЧНІ НОТАТКИ

Катерина БОРИСЕНКО, літературознавець

То що, дівчата – дочекалися?! Нарешті й на нашій вулиці свято. Сміється той, хто сміється останнім. Розпочався чемпіонат світу з футболу – і ми нарешті можемо гарненько їм, чоловікам, відомстити... Нехай тепер тільки спробують дорікнути нам надмірною любов'ю до серіалів. Ми їм відповімо: а хто переймався матчем Аргентина – Ямайка? Хто зловтішався (варіанти – сумував, радів) з рахунку 5:0. І чому спостерігати протягом півтори години за тим, як помирає надія Ямайки на перемогу, краще, ніж спостерігати за стражданнями Марі-Єлени, яка протягом якихось двохсот п'ятдесяти серій чекає Хуана Карлоса, що поїхав допомагати кубинським піонерам збирати макулатуру?

Ні, я ще розумію – вболівати за національну збірну. Але вболівати, аби просто дати вихід своїм негативним емоціям чи, приміром, антиглобалістським настроям... Чи це не те саме, що надавати перевагу латиноамериканському серіалові замість дивитися північноамериканське мило? Тут теж відстежується потужна "громадянська" позиція.

А хто сміявся з "милозвучних" імен на кшталт Хуаніта, Педро, Гомес, Хосе, Жура? Вони вважають, що Накамура, Такахара, Папое, Фігу, Кафу, не кажучи вже про Кака, звучить краще?

Або чому коментар на кшталт "відібрав м'яч, обійшов двох гравців суперника й навісив у штрафний майданчик" ними сприймається адекватно, а натомість елементарна розповідь донни Матільди про те, як нещасна Карліта, приїхавши в місто і не вміючи навіть писати-читати, познайомилася з підступним Хосе-Луїсом, котрий був прямим нащадком Альберто-Ігнасіо, а він посміявся з бідної дівчини, залишивши напризволяще з малим Бетіто, і якби не підтримка Едвалту, який кохав її тридцять років, але соромився зізнатися, та ще втручання падре Лоренцо, що пояснив їй, яка вона дурепа, себто, прекрасна дівчина, – то й проплакала б та всі п'ятсот вісімдесят серій, а так у п'ятсот сімдесят першій відкрила фабрику.

Але чемпіонат світу з футболу яскраво оприявнив одну з найсерйозніших проблем нашого суспільства – ґендерну нерівність. Скажіть, будь ласка, чому тоді, коли має грати наша збірна, оголошують скорочений робочий день, а тоді, коли має бути найцікавіша серія (в якій мати Марі-Єлени пригадає, хто був її батько (звісно ж негідник), а Хуан Карлос повернеться, винагороджений за тяжку працю майкою із зображенням Че, зустрівши по дорозі троюрідного дядька та старшого брата-близнюка) – ні. Ось вона – дискримінація! Ось із чим варто боротися!

А загалом, як ми маємо змогу переконатися, нічим їхній чемпіонат із футболу від наших серіалів не відрізняється. Хіба тільки тим, що буває раз на чотири роки, а серіали засмічують, себто прикрашають наш телеетер цілісінький рік...

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 60 000 примірників
Ціна договірна